

CHÍNH SÁCH PHÁP LUẬT HÌNH SỰ VỀ BẢO VỆ QUYỀN CỦA NGƯỜI YẾU THỂ TRONG XÃ HỘI

TRẦN HỮU TRÁNG* - NGUYỄN THỊ LỘC**

Tóm tắt: Bài viết phân tích khái niệm người yếu thế trong xã hội và khái niệm chính sách pháp luật hình sự bảo vệ người yếu thế trong xã hội; làm rõ hai chính sách lớn trong pháp luật hình sự là chính sách nhân đạo, hướng thiện đối với người phạm tội thuộc nhóm người yếu thế trong xã hội và chính sách nghiêm trị các hành vi phạm tội xâm phạm đến những người thuộc nhóm yếu thế trong xã hội cũng như sự thể hiện của hai chính sách này trong Bộ luật Hình sự (BLHS) hiện hành. Từ đó, nhóm tác giả kiến nghị cần tiếp tục nghiên cứu hoàn thiện chính sách pháp luật hình sự về bảo vệ quyền của nhóm yếu thế trong xã hội.

Từ khóa: Chính sách pháp luật hình sự, người yếu thế, bảo vệ quyền, chính sách nghiêm trị, chính sách nhân đạo, hướng thiện

Ngày nhận bài: 15/11/2023; Biên tập xong: 23/11/2023; Duyệt đăng: 23/11/2023

CRIMINAL LAW POLICIES ON PROTECTING RIGHTS OF DISADVANTAGED GROUP IN SOCIETY

Abstract: The paper analyzes the concept of disadvantaged group in society and criminal law policies on protecting disadvantaged group in society; sheds light on two major policies in criminal law which are the humane and benevolent policy towards offenders from disadvantaged groups in society and the policy of strictly punishing crimes against people from disadvantaged group in society as well as the expression of these two policies in the current Penal Code. On that basis, the authors propose to continue studying and perfecting criminal law policies on protecting rights of disadvantaged group in society.

Keywords: Criminal law policy, disadvantaged group, right protection, severe policy, humane and benevolent policy

Received: Nov 15th, 2023; **Editing completed:** Nov 23rd, 2023; **Accepted for publication:** Nov 23rd, 2023

1. Khái niệm người yếu thế trong xã hội

Hiện nay, có nhiều quan điểm về người yếu thế. Có quan điểm cho rằng “Nhóm yếu thế là những nhóm xã hội ở vào vị trí bất lợi về một hoặc một số khía cạnh nào đó như về kinh tế, sức khỏe, khả năng, về tiếp cận thông tin... Có nhiều cách phân loại nhóm yếu thế khác nhau như nhóm người nghèo, nhóm người cao tuổi, nhóm mắc bệnh hiểm nghèo, nhóm trẻ em lang thang cơ nhỡ, nhóm chất độc da cam...”¹. Định nghĩa này tiếp cận theo hướng xác định nhóm yếu thế là những nhóm gặp nhiều bất lợi trong cuộc

sống so với các nhóm xã hội khác. Những bất lợi này xuất phát từ hoàn cảnh kinh tế nghèo, hoàn cảnh bệnh tật, độ tuổi cao, trẻ em lang thang cơ nhỡ, người bị chất độc da cam. Định nghĩa này xác định nội hàm người yếu thế là người “ở vào vị trí bất lợi về một hoặc một số khía cạnh” nhưng lại chỉ liệt kê năm nhóm là chưa đầy đủ. Còn một số nhóm khác cũng ở vào vị trí bất lợi như người tàn tật, phụ nữ có thai, người dân tộc thiểu số, người ở vùng sâu, vùng xa...

* Email: Huutrangstran@gmail.com

Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Phó Trưởng phòng Đào tạo và Quản lý sinh viên, Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

** Email: Nguyenlocls@gmail.com

Tiến sĩ, Trưởng phòng Quản lý khoa học và Hợp tác quốc tế, Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

¹ Trịnh Thị Hạnh, “Bảo đảm sinh kế của nhóm yếu thế - Tiếp cận dưới góc nhìn của khung sinh kế”, *Tạp chí Lý luận Chính trị và Truyền thông*, Chuyên đề số 3 (4/2021), tr. 83.